

Bilag 1. Studiestøtte til ungdomsuddannelser i Norden

Ungdomsuddannelser og varighed

Når en elev afslutter grundskolen i Danmark, Sverige eller Norge, har han eller hun gået i skole i 9 eller 10 år. Derefter kan eleverne vælge mellem en studieforberedende uddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse. En studieforberedende uddannelse på gymnasie er typisk tre år i de nordiske lande. Der er mulighed for at tage et ekstra år til en ingeniør-forberedende eksamen i Sverige. I Norge er ungdomsuddannelse en ungdomsret for elever.

Elever kan vælge et erhvervsfagligt program, som typisk er fireårige eller længere i Danmark, Norge og Sverige. I Danmark er der mulighed for et eller flere grundforløb af et halvt års varighed. Derefter skal eleven finde en læreplads og skiftevis i skoleforløb og praktik i løbet af en erhvervsuddannelse. I Norge består uddannelsen af en grunddel med teori på normalt to år efterfulgt af et toårigt lærlingeforløb. I Sverige er uddannelsen mere teoretisk og består af en grunddel på tre år, et yrkesprogram, hvor eleven er i lære ca. halvdelen af tiden (læringsuddannelse), mens der også bliver undervist i teoretiske fag som samfundsfag mv. Efter det erhvervsfaglige program, kan elever søge ind på en erhvervshøjskole, som er en erhvervsrettet uddannelse, der varer mellem et og tre år.

31. maj 2022

**Uddannelses- og
Forskningsstyrelsen**
Center for Uddannelsesstøtte

Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tel. 7231 7800

www.ufm.dk

CVR-nr. 3404 2012

Ref.-nr.
21/12019-11

Tabel 1

Overordnet om studiestøtte til ungdomsuddannelser

	Danmark	Sverige	Norge
Gymnasie Uddannelse	3 år	3 år	3 år
Erhvervsuddannelse Basis	½-1 år	3 år	2 år
Studiestøtte til grunddel	Ja	Ja	Ja
Erhvervsuddannelse med praktikforløb	min. 3 år	3 år	4 år
Studiestøtte til praktikdel	Nej	Ja	Ja
Lærlingeløn	Ja	Nej	Ja

Kilde: Oplysningerne er indhentet fra henholdsvis den danske, svenske og norske studie-
støtteadministration.

Betingelser for studiestøtte

I Danmark og Sverige er rettigheden til studiestøtte aldersbetinget. I Sverige kan elever få studiestøtte fra de er 16 til 20 år, derefter kan de modtage studiestøtte som til videregående uddannelse (studiemedel). I Danmark fra eleven er 18 år. I Norge har alle unge en lovfæstet ret til tre års ungdomsuddannelse, og retten til studiestøtte er knyttet op på samme ret. Studiestøtten gives primært som stipendie og reguleres på baggrund af forældreindkomst. Retten gælder til og med udgangen af det år, man fylder 24 år. Herefter gælder de samme betingelser som til studiestøtte til videregående uddannelse. I Danmark er der maksimalt studiestøtte til fem påbegyndte ungdomsuddannelser.

Det er et fælles krav for studiestøtte, at eleven skal være indskrevet på en anerkendt ungdomsuddannelse. I Danmark og Norge skal der ansøges om studiestøtte. I Sverige modtager eleverne grundsatsen automatisk, men skal søge om særlige tillæg.

De erhvervsfaglige forløb i Sverige foregår ikke ved lønnet arbejde som i Danmark. Der er mulighed for studiestøtte (studiemedel) i hele forløbets varighed, som er minimum fire år. I Norge kan elever modtage en grundsats afhængig af, om de vælger et studieforberedende program eller et erhvervsfagligt forløb de vælger (utstyrstipend).

Studiestøtte til ungdomsuddannelser

Det er generelt vanskeligt at sammenligne studiestøtte, herunder stipendier og lånemuligheder, lande imellem, og en lang række forskellige parametre skal tages i betragtning.

Uddannelses- og
Forskningsstyrelsen

Der er således også forskelle i rammerne for studiestøtte i Danmark, Sverige og Norge. Det er f.eks. kun i Danmark, at ydelsen er skattepligtig. Samtidig kan grundstøtten, dvs. det basale stipendium og mulige studielån, i mange tilfælde suppleres med særlige tillæg og supplerende lånemuligheder afhængig af den studerendes forhold. Dertil kommer, at studerende kan have forskellig adgang til andre ydelser, som f.eks. boligstøtte eller støtte til befordring, hvilket man skal være opmærksom på i forbindelse med en direkte sammenligning af niveauer for studiestøtte.

Følgende tabel opsummerer stipendiesatser og lånemuligheder for hjemme- og udeboende på en ungdomsuddannelse i henholdsvis Danmark, Sverige og Norge.

Tabel 2

Periode med støtte pr. år og månedlig grundstøtte for henholdsvis hjemme- og udeboende fuldtidsstuderende på en ungdomsuddannelse, før skat i egen valuta, 2021

	Danmark (DKK)	Sverige (SEK)	Norge (NOK)
Periode med støtte per år	12 mdr.	10 mdr. / 40 uger	10 mdr.
Stipendium			
Månedlig stipendie, hjemmeboende	982 – 2.725	1.250	1.114 – 3.344
Månedlig stipendie, udeboende, 18 – 19 årige	982 – 6.321	1.250	4.603
Månedlig stipendie, udeboende, 20+ årige	6.321	3.588	4.603
Lån			

Alder for at kunne optage studielån	18 år	20 år	18 år
Maksimal månedlig lån	3.234	8.251	3.323
Maksimal støtte: stipendie udeboende + lån	9.555	11.839	7.926

Anm.:

* Alle satser er uden eventuelle tillæg til eksempelvis forældre eller handicappede.

* Anvendte valutakurser er per ultimo 2020 (DKK pr. 100 enheder): 73,97 SEK, 70,53 NOK.

Danmark

* I Danmark reguleres grundsatsen for hjemmeboende på baggrund af forældreindkomst.

* Stipendier er skattepligtige i Danmark.

Uddannelses- og
Forskningsstyrelsen

Sverige

* I Sverige kan elever få studiestøtte fra de er 16 – 19 år i 10 måneder, som tildeles på månedsbasis. Derefter kan de modtage studiestøtte som til videregående uddannelse, der tildeles på ugebasis. Den månedlige ydelse er opgjort som 4,33 ugers ugentlige ydelser.

* I Sverige er det kun eventuelle tillæg til grundsatsen, der reguleres på baggrund af forældreindkomst, herunder både for ude- og hjemmeboende.

* Stipendier er ikke skattepligtige i Sverige.

Norge

* I Norge kan elever få studiestøtte fra de er 16 år jf. 'ungdomsretten'. For så vidt angår ungdomsuddannelser, betyder det typisk elever i alderen 16 – 19 år.

* I Norge gives stipendium både til hjemme- og udeboende, der er reguleret på baggrund af forældreindkomst. Alle udeboende, uanset alder, modtager samtidig et udeboende-stipendium, som ikke er afhængig af forældreindkomst. Udeboende modtager derfor typisk det forældreindkomstafhængige stipendium samt udeboende-stipendium, hvilket tabellens satser bygger på.

* Stipendier er ikke skattepligtige i Norge.

Kilde: Oplysningerne er indhentet fra henholdsvis den danske, svenske og norske studie-støtteadministration.

Hovedparten af elever modtager en grundsats i studiestøtte. De bor hjemme hos deres forældre, tager en gymnasial uddannelse og modtager et mindre studiestøttebeløb, som ikke forhøjes, fordi deres forældre har en indkomst i mellem-området eller derover.

Den maksimale studiestøtte

Den maksimale studiestøtte for elever er i høj grad afhængig af forældrenes indkomst. Det maksimale stipendie for elever, der bor hos forældre, gradueres afhængig af forældrenes indkomst i Norge, Sverige og Danmark. I Norge gradueres tillægget også efter antallet af søskende. Stipendiet til udeboende i Finland, Norge og Danmark gradueres også efter forældres indkomst. Ved flere af tillæggene er det også elevens egne økonomiske forhold, der er afgørende. Hvis eleven er gift eller forsøger er der mulighed for tillæg for eksempel.

I Norge og Danmark er der mulighed for at optage lån fra eleverne er 18 år. Mulig-

hederne for at tage lån er begrænsede i Norge, mens der ingen studielån er til elever i Sverige, før de fylder 20 år. I Norge er det for eksempel et krav, at eleverne skal være 18 år for at optage lån. Hvis de undtagelsesvist skal have lån under 18, er det med forældres underskrift.

**Uddannelses- og
Forskningsstyrelsen**